

Sigge Ringström – filatelist, forskare och filantrop

av Sven Olof Forselius

”Det var en gång” ... – ja, så börjar ju de flesta sagor och berättelser. Det här är en sådan berättelse, men med den skillnaden att det är en sannsaga, en berättelse som i högsta grad är förankrad i verkligheten och som handlar om sådant som de facto har hänt. Det är sannsagan om Sigge Ringström, internationellt känd filatelist och donator som med kunnighet och klokskap, parad med känsla och klurighet, byggde upp sina stora samlingar, som senare kom att lämnas i donation till eftervärlden som studiematerial och källa för seriös filatelistisk forskning.

Vem var då denne Sigge Ringström, som själv bäst trivdes att verka i det tysta och som valde att skänka sina samlingar till forskning, hellre än att avyttra dem och därmed få möjlighet att leva ett liv i lyx och överflöd? Låt mig försöka ge er en bild av mannen och hans verk och vad kan då vara bättre än att börja historien från allra första början, eller för att vara mer precis, år 1908.

Trogen sin hemstad

Den 1 oktober 1908 föddes Sigge Ringström i den stad han skulle bli trogen hela sitt liv – Trelleborg. Från ett foto taget 1912 ser vi den då 4-åriga Sigge titta ut genom ett fönster på bottenvåningen i det hus där han föddes. Det var fastigheten ”Hvalfisker” som låg vid Nya Torget i Trelleborg. Huset byggdes 1898 och byggherren var ingen min-

SVEN OLOF FORSELIUS är född 1932 i Göteborg. Han anställdes 1968 i Frimärkshuset AB i Stockholm och verkade där som VD 1971-1978, då han övertog tidskriften *Nordisk Filateli*, som han drev i 17 år fram till 1995. Under åren 1971-78 var Forselius ordförande i Sveriges Frimärkshandlareförbund och medlem i IFSDA.

Fastigheten vid Nya Torget i Trelleborg.

dre än Sigges mammas mosters man, läderhandlaren Lars Hansson.

Det berättas att denne Lars Hansson kommit över tomten från ett konkursbo för 5.000 kronor och att han sedan lät bygga det hus, som av många ansågs vara ett av de förnämsta och vackraste i hela staden, kanske det allra finaste. Huset finns tyvärr inte kvar idag, utan revs 1971.

Sigge berättade själv vid en intervjuserie jag gjorde med honom i tidskriften *Nordisk Filateli* för många år sedan, att han mycket väl kom ihåg huset där han växte upp tillsammans med sin lillebror Agne. Familjen inte bara bodde i ett fint hus, man hade också något så ovanligt på den tiden som automobil.

Sigge hade år 1913 hunnit bli hela 5 år gammal och blev då intresserad av frimärken, inspirerad av en samlande morbroder. Denne snälle morbror lät Sigge leka med en del buntvara och brydde sig inte så mycket om att gossen ibland klippte bort tänderna på märkena för att få dem lite snyggare och för att det hela skulle se lite ordentligare ut.

När Sigge så småningom börjat skolan och fått ett eget frimärksalbum, var det slut på leken och intresset för frimärken tog fart på allvar. Så här berättar Sigge själv:

”Ja, nu blev det frimärken för hela slanten – både bildligt och bokstavligt talat. Alla pengar jag fick in eller tjänade på olika småsysslor omsattes i frimärken. Tänker man tillbaka på den här tiden, så fanns det mycket att köpa och priserna var inte heller så upptrissade som de många gånger är idag. Självklart gjorde även jag, som så många andra, en massa dumma inköp, men om man som jag fortsätter envist att samla så vet man att vissa saker blir bättre om materialet får några år på nacken. Det som är verkligt dåligt kan man ju alltid försöka sälja eller byta bort. Tiden arbetar för en och har man hållit på i 75 år så blir det mesta ganska hyggligt till slut.

Självklart har jag genom åren kommit över en hel del objekt mycket förmånligt, men det skäms jag inte för. Det gäller inom filatelin, som i så många andra områden, att kunskap betalar sig. Om man studerat ett

område noggrant och länge kan man också dra slutsatser av vad som hänt under en lång tidsperiod. Det ger naturligtvis ett försprång i jakten efter bra objekt till rätta priser. Jag har ju inte haft tillgång till en allt för fet plånbok och har därför inte kunnat köpa in hur som helst. Jag har fått lov att prioritera och det tror jag varit mycket nyttigt. Då får man göra klart för sig vad man vill satsa sina begränsade resurser på.”

Grunden till Sigges samlingar lades dels med den 100-lapp han vid sin födsel fått av sin förmögna moster, och dels med ett arv i början av 1930-talet på 10.000 kronor, en icke föraktlig summa på den tiden. De flesta rådde Sigge att satsa på Kreuger-papper, något han lyckligtvis avstod från. Nej – det blev inga aktieaffärer, ett som det visade sig, klokt beslut. Det blev frimärken i stället.

För 10.000 kronor i början av 1930-talet kunde man köpa en hel del frimärken, och mycket av det Sigge då förvärvade har naturligtvis stigit väldigt i värde. Annat kan ha haft en mer blygsam utveckling men kanske varit väsentliga objekt ur rent filatelistisk synpunkt och av den orsaken värdefulla. Sigge hade redan från början den uttalade inställningen att endast satsa på kvaliteten, för det betalar sig alltid i längden – både ekonomiskt och filatelistiskt.

Med det välkomna arvet genomtänkt placerat i frimärken fortsatte Sigge kontinuerligt att köpa och bygga vidare på sina samlingar. Trots en blygsam månadslön på 75-125 kronor blev det ändå pengar över till frimärksinköp. Vad var det då Sigge satsade sina pengar på? Så här svarade han själv:

”Som för de allra flesta på den här tiden i landet var det Sverige som gällde. Utöver Sverige intresserade jag mig också för finsk ångbåtspost och Tammerfors' lokalpost. Även Europa samlade jag och fick ihop en nära nog komplett katalogsamling, där bara ett märke – Moldau 8r parale – saknades. Det som kanske roat mig allra mest är dock min samling helsaker. Bara Danmarksdelen omfattar 150.000 nummer och då jag samlat helsaker från hela världen förstår Du att det

är en hel del material att hålla ordning på. Fortfarande arbetar jag dagligen med att montera och katalogisera mina samlingar av helsaker.”

Under de år som Sigge samlade, byggde han inte bara upp sina samlingar, han skapade också ett internationellt kontaktnät, vilket var en av de viktigaste förutsättningarna för att han skulle lyckas i det steg han stod i begrepp att ta – nämligen att ägna sig åt frimärken på heltid.

Som alla samlare vet, är det inte bara fråga om att köpa in objekt, man måste också avyttra sådant som av olika orsaker inte längre hör hemma i samlingen. Det kan också vara så att man vill kvalitetsförbättra vissa områden, eller helt enkelt tvingas att avyttra vissa objekt för att finansiera inköp av andra. Alla samlare blir av nödvändighet lite av handlare samtidigt. Så också Sigge.

Att ägna sig på heltid åt frimärken innebär dock att Sigge skulle få ge upp sin anställning och den trygghet som en liten men stadig inkomst innebär och ge sig ut på en osäker och svårbedömlig bana. Inte minst fick Sigge själv många gånger erfara att många av hans kontakter kunde vara nog så svårflirtade och att affärer inte alltid var så lätta att genomföra.

Ett exempel på detta finner man i ett sparat brevkort avstämplat Stockholm den 17 juni 1938, ställt till – S. Ringström, Östervångsvägen, Trelleborg, Suede – med följande kärva meddelande: ”Härmed få vi meddela Eder att vi f.n. icke hava intresse för omskrivna frimärken. Högaktningsfullt. Aktiebolaget Harry Wennberg.”

Starten på Sigges bana som ”heltidsarbetande” filatelist blev dessutom fördröjd och anledningen var att andra världskriget hade brutit ut just som han stod i begrepp att starta sin verksamhet. Nu fick planerna läggas på is för tillfället och det var inte förrän 1946 som Sigge på heltid kunde ägna sig åt det som alltid varit det stora och allt överskuggande intresset – frimärken.

Sitt stora kontaktnät på internationell nivå höll Sigge dock vid liv så gott det gick under hela tiden kriget varade, men många

av de forna vännerna var nu borta för alltid. Sverige hade förskonats från att vara krigsskådeplats medan resten av Europa, med undantag av Schweiz, till stora delar låg i ruiner. Det var till detta Europa som Sigge nu, många gånger tillsammans med hustrun Gurli, begav sig ut och systematiskt besökte de frimärkshandlare som ännu fanns kvar.

Inköpsresorna varade ofta flera veckor i sträck och kunde företas utan allt för stora kostnader eftersom allt var billigt, åtminstone om man hade de på den tiden goda svenska kronorna att betala med. Den internationella frimärkshandeln hade under kriget gått på lågvarv och de europeiska handlarnas lager var välfyllda. Med Sigges skarpa blick för nyanser, ev. feltryck och oriktigt beskrivna och felaktigt prissatta objekt blev dessa resor till formidabla fyndresor och Sigge kunde fördelaktigt köpa in allt det som intresserade honom.

En grundläggande regel hade han dock. Det som förvärvades skulle vara av högsta möjliga kvalitet och han slutade aldrig i sina strävanden att just kvalitetsförbättra de samlingar han byggde upp. Paret Ringström blev under den här tiden efter kriget välkända och välsedda kunder i de flesta frimärksaffärer runt om i Europa. Utställningar och mässor ingick också som mål vid de många och långa resorna, allt för att ytterligare förkovra sig inom skilda områden av filatelin men också för att känna hur marknaderna utvecklade sig och vad som var värt att satsa på.

Man kan nog med fog påstå att Sigge Ringström var en av de mest kunniga och välinformerade filatelister vi haft i vårt land. Lägg till detta en alldeles speciell talang att se nyanser, en förmåga att aldrig glömma de objekt han sett och en mycket klar uppfattning om saker och tings värde, så har ni sinnebilden av en framgångsrik filatelist.

Så omfattande hade Sigges inköpsresor på kontinenten varit att hans ”överskottslager” blivit så stort att han under 1947 kunde komma med sin första offentliga offert. I offerten finner man ett utbud av svenska frimärken till priser som för oss idag verkar ytterst humana. 4-skillingar i olika nyanser of-

fereras och priserna ligger på mellan 8–24 kronor beroende på nyans och kvalitet, men man måste då betänka att vi talar om en prissättning som gjordes för över 50 år sedan och att vi idag rör oss med helt andra belopp.

Intressant är det dock att studera Sigges offerter från denna hans första tid som aktiv filatelist på heltid. I första hand erbjuder han sina kunder frimärken från de nordiska länderna inkl. Danska Västindien, men det förekommer även andra länder och specialområden. Offerterna är mycket omfattande och man märker att det finns lagerkapacitet bakom. Det är inte bara offerter som distribueras till presumtiva köpare vid den här tiden, utan man uppmärksammar även annonser i fackpress med specialerbjudanden och inte minst uppmaningar till samlare att lämna in objekt till, av herr Ringström, anordnade anbudsauktioner. Det var med andra ord på bred front som Sigge etablerade sig på marknaden.

Grunden till hans stora framgång kan dock härledas till de talrika och lönsamma utlandsresorna där Sigge mer eller mindre köpte allt som fanns att få inom de områden han satsade på.

En historia som Sigge själv tyckte om att berätta var när han vid ett tillfälle besökte en handlare och frågade efter nordiskt material och fick till svar: "Nej jag har ingenting kvar, det var en svensk här för en tid sedan och köpte allt som fanns." Svensken var naturligtvis Sigge, men det talade han inte om, eller att han den gången köpt av handlarens medarbetare i affären.

Resenären

Som vi redan kunnat konstatera reste Sigge mycket. Med fog kan man dock påstå att ingen resa företogs som inte på ett eller annat sätt kunde kopplas till frimärken. Antingen gällde det inköpsresor eller så var det besök på utställningar och mässor som var aktuellt.

Ofta ser man fotografier av Sigge från just sådana evenemang och man slås då av att han, till skillnad från många andra, har

sin hustru Gurli med sig, och han sade själv vid en intervju:

"Vi har nog oftast försökt att hänga ihop på resorna och tycker också att man får ut så mycket mer om man är två som kan dela på upptäckter och upplevelser. Två par ögon ser ju också mer och eftersom Gurli själv är road och kunnig filatelist hjälper hon mig ofta att hitta intressant material. Detta att hon är road filatelist innebär säkert också att hon får ut väldigt mycket mer på dessa resor än vad en som inte har något intresse av frimärken alls upplever."

Det förekommer dock bilder – även om de inte är många – från resor där det verkar som om paret Ringström tar sig lite ledigt och ses tillsammans med "vanliga" människor, dvs. sådana som anser att frimärken endast har en postal funktion och är något man slickar på och använder till sina kuvert eller vykort.

En speciell resa som varken Sigge eller Gurli någonsin kunde glömma var då man vid ett tillfälle befann sig i Luzern. Besöket där sammanföll med Sigges födelsedag och en vän i den trängre bekantskapskretsen lyckades ordna "hemmagjorda" telegram med lyckönskningar från cheferna vid några av de största bankerna i ett stort antal länder runt om i världen. Telegrammen inflöt i en jämn ström till Sigge på hotellet och det hela slutade med att hotelldirektionen satte igång med VIP-behandling av det ringströmska paret, innebärandes bl.a. champagne, blommor och frukt på rummet och mycket annat. Paret Ringström fick dock aldrig klart för sig om hotelldirektionen förstod att det var "spök" med telegrammen, eller om man spelade med i upptåget.

De många resorna gjordes främst för att skaffa frimärken, brev och helsaker till de allt mer omfattande samlingarna och för Sigge var borta nog bra, men "hemma allra bäst". Trelleborg var hans stad, där bodde han hela sitt liv och där verkade han och där slutade han också sin bana.

Samlaren och forskaren

Vi har tidigare kunnat konstatera att Sigge var en av de mest kunniga och välinformerade samlare vi haft i Sverige. Han fortsatte också under alla år att kvalitetsförbättra sina samlingar. Om tillfälle gavs byttes frimärken, brev och helsaker ut om något bättre objekt dök upp på marknaden.

Sigge var dock inte enbart samlare utan minst lika mycket forskare. Han studerade ingående de områden han intresserade sig för, och tog reda på så mycket han kunde om allt som rörde det aktuella landet och dess postala historia. Med sitt goda synmärke kunde han även tillgodogöra sig allt det han såg på utställningar, mässor och på auktioner och därmed utöka sitt vetande och kunnande, även om han själv inte råkade ha objekten i sina samlingar. Han blev också en formidabel källa att ösa vetande ur, till glädje för många filatelister både i vårt eget land och internationellt.

Ingen skall dock tro att Sigge fick allt detta till skänks. Det låg mycket hårt arbete och många timmar bakom den kunskapsbank Sigge förfogade över, vilket återigen befäster den gamla sanningen, att ingenting kan ersätta kunskap, då det gäller att samla eller att handla med frimärken.

Sigge var inte av den besvärande typ, som tränger sig på med sitt vetande och som gärna blir något av filatelistiska "besserwissers". Han hade i stället en mycket för-synt framtoning och delgav sina kunskaper först sedan han tillfrågats och då ibland endast till sådana han tyckte om och hade förtroende för.

Sigges stora kunnande kom dock filatelin till del på många sätt. Sålunda anlätades han som juryman vid en rad nationella frimärksutställningar och han ingick även i den internationella jury som arbetade vid den stora frimärksutställningen "Stockholmia 74". Sigge blev dessutom "auktoriserad" av myndigheterna i Trelleborg, som officiell filatelistisk värderingsman. Han anlätades även som internationell expert inom en rad områden och blev därmed inte bara själv känd och uppskattad, utan också lite av

svensk filatelis ansikte utåt.

Vad var det då som Sigge själv samlade på och som blev föremål för hans forskargärning? För att få en uppfattning om detta ordnade jag ett sammanträffande med Jan-Olof Ljung i Trelleborg. Jan-Olof sitter med i styrelsen för "Stiftelsen Sigge Ringströms Museum för Filateli" och var en mycket god vän och förtrogen till Sigge. Med Jan-Olof som sakkunnig guide gav vi oss tillsammans ner i "de djupa källarvalven" i Förenings-sparbankens moderna lokaler i Trelleborgs city.

I en egen avdelning i valvet finner man de filatelistiska skatterna, väl skyddade bakom glas och ram i ett av Sigge själv konstruerat "dragskåpssystem", där ramar med albumblad kan dras ut och skjutas in.

Vi börjar från början och min guide drar ut de första ramarna. Jan-Olof, som visat samlingarna många gånger förut och vet vad som finns att se, säger:

"Vi tittar bara som hastigast, och på det mest intressanta. Här finns så mycket att vi kan stå i timmar och kanske dagar om vi skulle gå in i detalj och det skulle bli allt för omfattande. Jag ger dig bara ett smakprov och rekommenderar i stället alla intresserade att själva komma hit och studera. Det finns förutom alla objekt i ramarna ännu mycket mer material i de stora plåtskåp du har bakom Dig. Där förvaras sådant som ännu inte monterats och där finns också det mesta av Sigges förfilateli och helsaker. Men låt oss börja med att titta på ramarna i den första sektionen."

Skillingmärken

Det kan inte hjälpas att man blir lite knäsvag när man ser anhopningen av 3-skillingar i Sigges samlingar. Totalt finns det ett 80-tal, i nyanser, på brevstycken och brev. Alla exemplar är av hög klass, somliga utan tvekan praktexemplar. Ett objekt som jag särskilt fäster mig vid är ett brevstycke med 3 och 4 skilling banco förstadagsstämplade. 4-skillingar finns naturligtvis i massor, själv-

klart i alla nyanser och inte bara som singelmärken, utan också i strips och block samt på brev. Vad sägs t.ex. om ett brev med den svåra skiffergrå nyansen, eller ett annat brev med ett exemplar av leverans 11? Kuriosa och stämpelvarianter finns i mängder och många i verklig lyxkvalitet.

6-skillingar i nyanser är alltid vackert att skåda, liksom ett brev till Schleswig-Holstein med 21 skillings porto bestående av tre 6-skillingar och en 3-skilling, eller varför inte ett brev med två 6-skillingar och en 3-skilling, dvs. med portot 15 skilling till Hamburg?

8-skillingar finns naturligtvis att studera i alla förekommande nyanser, med kuriosa och stämpelvarianter. Många vackra brev med 8-skillingar finns också att se. Samma sak gäller 24-skillingarna, där man också finner ett antal intressanta brevstycken. Samtliga skillingvalörer finns dessutom med tidigaste kända avstämpling.

Brevklipp frankerat med 3 och 4 skilling banco,
avstäplat i Nederkalix utgivningsdagen
den 1 juli 1855. Unikat.

Brev till Nice, Italien, från Stockholm den 28 januari
1858, frankerat med 3, 4 och 24 skilling banco.

Vapenmärken

Av Vapenemissionerna finner man alla de olika trycken representerade, även 1885 års provtryck. Vi hittar också en vacker uppsättning av färgprov för Vapenutgåvorna, tryckta med skillingklichéer.

Albumbladen som i sina ramar dras fram i ljuset är fyllda med mängder av strips, block, brevstycken och brev. Ett eldorado för specialsamlaren! Alla valörer finns

Brev till Altona i hertigdömet Holstein
från Gefle den 30 juli 1857,
frankerat med en 3 och tre 6 skilling banco.
Ex Rothschild.

Brev till Havanna, Cuba,
frankerat med 243 öre vapentyp.
Porto till Västindien via Ostende och
England 1859-1863. Unikat.

i nyanser och med en mängd olika stämplat, inte minst utländska nummerstämplat.

Speciellt två brev kan nämnas. Jag tänker då på det fantastiska brevet till Cuba, frankerat med $4 \times 50 + 1 \times 24 + 1 \times 9 + 2 \times 5$ öre, tillsammans hela 243 öres porto. Inte bara ett unikt, utan också ett mycket vackert brev! Bland breven hittar vi också ett trevligt ångbåtsbrev med $2 \times 12 + 1 \times 5$ öre, totalt 29 öre, sänt till Berlin med postångaren Oscar.

Många verkligt intressanta och vackra kombinationer med Vapen- och Lejonemissionerna finns dessutom på brev och brevstycken.

Ringtypsmärken

Samtliga tre Ringtypsemissioner, dvs. tändning 14, 13 samt 13 med posthorn, finns i nyanser och med alla för tiden gällande stäm-

pelttyper. Bland singelmärkena kan man bl.a. se 1 riksdaler med dubbeltryck och bland breven ett vackert med portosatsen 4×20 öre med posthorn skickat till Tahiti.

Feltrycket 20/30 finns i både ett ostämplat och hela fem stämplade exemplar. Inte minst Ringtypsavdelningen borde vara en underbar källa för specialsamlare att ösa ur. Här finns nog allt som kan tänkas av kuriosa, varianter, feltryck och portokombinationer.

Helsaker

Helsaker var något som verkligen låg Sigge varmt om hjärtat, och det råder inget tvivel om att hans samling svenska helsaker är den största som någonsin skapats. Allt finns med och lite till. Detsamma kan sägas om samlingen med finska helsaker under rysk tid, som även den torde vara unik. Då det

Brev frankerat med fyrblock 20 öre ringtyp t. 13
adresserat till "H.M.S. Vanadis, Society Islands, Tahiti" 1884.

Gustaf V i medaljong, 12 på 25 öre med upp- och nedvänt påtryck.

gäller den isländska samlingen är den troligen den största, men där är man lite mer försiktig för man vet inte riktigt vad som kan finnas på en del andra händer.

Specialsamlingar

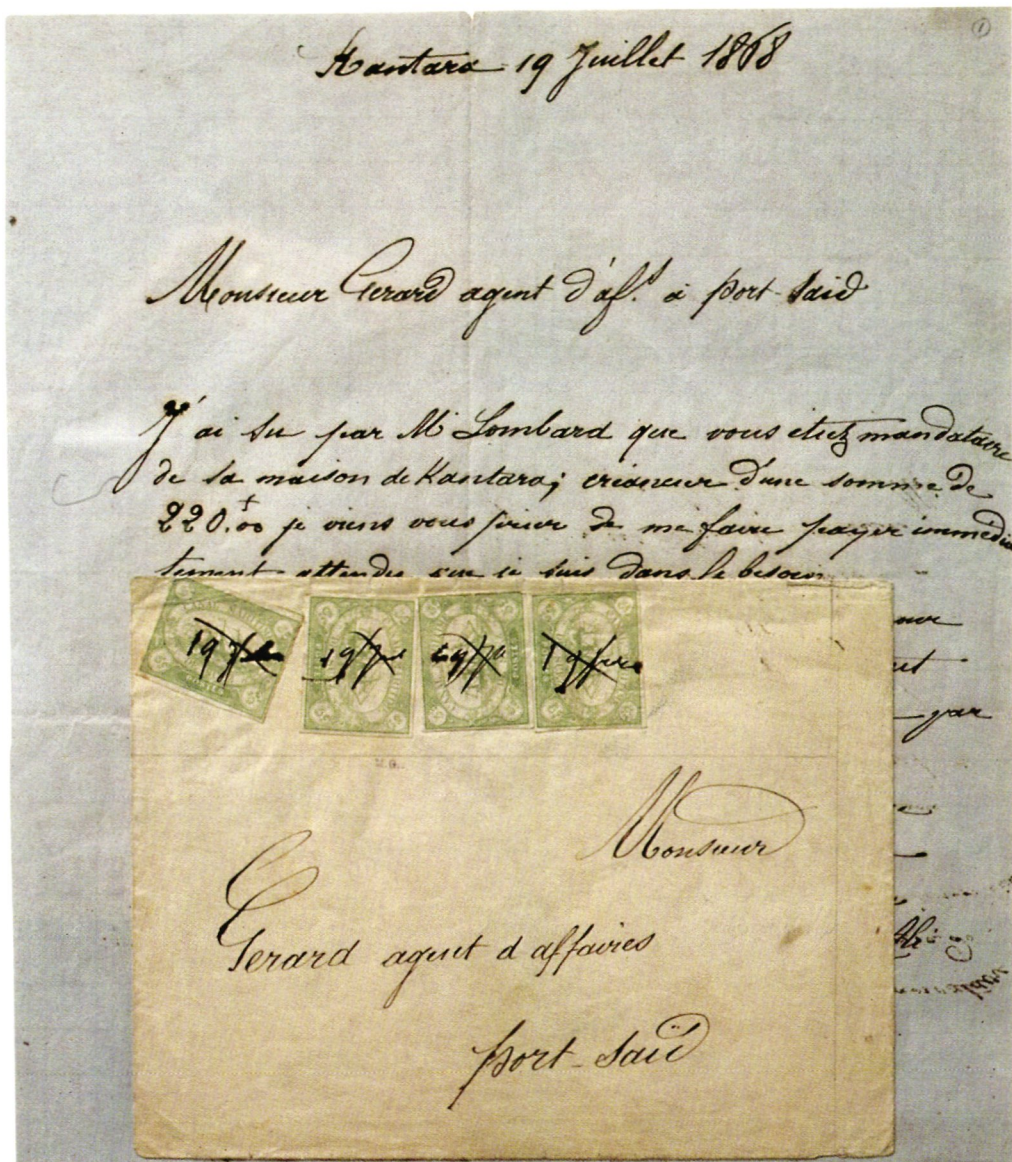
Förutom de samlingar från de nordiska länderna som redan nämnts, kan jag tala om att Sigge också hade en fantastiskt fin samling *Svensk förfilateli* samt en omfattande samling *Finsk ångbåtspost* och *Finsk stadspost*. Han lyckades också få ihop en stor och intressant samling *Norsk stadspost* i mycket hög kvalitet, innehållande många brev.

Går vi utanför Norden hittar vi en omfattande samling från baltiska *Wenden* – nuvarande Lettland – med märken och helark. Ett ark av 1862-års utgåva finns med två märken i tète-bêche. Ett ark 1866-1870 års utgåva av "Ovaler" finns också det med ett

par i tète-bêche.

Beger vi oss ändå längre bort från våra farvatten kan vi studera en mycket speciell samling: – "HAPAG" – *Hamburg Americanische Packetfahrt – Aktien – Gesellschaft*, med mängder av märken och brev. En annan, enormt omfattande, samling visar *Suezkanalkompaniets* frimärken i nyanser, i block och på brev. Samtliga valörer finns också som nytryck i helark 10 x 12 märken, gjorda efter det att originaltryckstenarna stulits.

Då det gäller landssamlingar kan nämnas en rad mycket vackra och intressanta exponat med frimärken – stämplade och ostämplade – block och brev från olika länder i Europa, bl.a. *Luxemburg, Monaco, Portugal, Spanien, Ungern* och italienska småstater (*Neapel, Parma, Modena, Toscana, Romagna och Sicilien*). Vidare finner vi Tyskland (*Preussen, Bayern, Sachsen, Württemberg* samt *Thurn & Taxis*).

Brev frankerat med fyra 5 cent Suez kanal kompaniet, bläckmakulerat "19 juil".
Ankomststämplat Port Said 19.7.1868. Ex Steindler.

Förflyttar vi oss till varmare breddgrader hittar vi samlingar från några av Sigges verkliga specialområden, nämligen *La Guaira* och *S:t Thomas* i Västindien. Singelmärken i nyanser och typer, helark, brev – ja allt finns, inte minst intressanta portokombinationer på brev.

Jag nämnde förut att allt inte finns monterat och exponerat i de speciella ramarna utan en hel del finns i lådor i plåtskåp vid

sidan om. Det finns med andra ord ett enormt material att studera, men man måste veta vad man skall leta efter, annars är risken stor att man blir fascinerad av allt man ser och tiden rinner iväg. Och tiden går fort där nere i valvet, det kan jag intyga.

Vi har kommit till slutet av denna specialvisning, som syftat till att ge mig en allmän inblick i vad som ingår i de samlingar Sigge donerat. Man blir onekligen

enormt imponerad, inte minst då man tänker på hur mycket intresse, kunskap, tid och pengar som ligger bakom allt det man fått se. Bara monteringen av alla de eleganta och för varje samlingsområde specialritade albumbladen måste ha tagit massor av tid, men så har det också blivit mycket över-skådligt och vackert.

Jan-Olof börjar skjuta in ramarna på plats i sina speciella sektioner, stänga och låsa plåtskåp, släcka ljuset och slutligen låsa valvdörren in till "det allra heligaste". – Men vänta – visningen är inte riktigt slut ännu. Komna ut i den yttre hallen visar Jan-Olof mig på den specialsamling "*Trelleborg – Sassnitz Färjetrafik*" som finns monterad runt om på väggarna. Det är en fantastisk samling som här visas, med massor av brev, vykort och dokument med specialstämplar, allt med anknytning till färjetrafiken. Där finns också en specialsamling *Trelleborgs-stämplat*, med alla förekommande varianter och typer, som singelmärken, i block och på brev. Exponatet skulle utan vidare kunna klassas som en omfattande svensk landsamling, men betänk då att detta är en hemortssamling – där allt är avstämplat Trelleborg!

Enbart de samlingar som visas här ute i hallen skulle säkerligen inbringa ett sjusiffrigt belopp om de såldes på auktion. Vad är då allt värt som ligger inne i valvet? Ingen vet, och ingen kommer att få veta det. Samlingarna är nämligen inte till salu, utan skall finnas kvar till glädje för kommande generationer filatelister. Detta var Sigges vilja och avsikten med donationen.

Utmärkelser

Det sägs att man inte kan bli profet i sitt eget hemland och nog kan det ligga en hel del i det påståendet, speciellt i Sverige där vi svenskar har så svårt att erkänna duglighet och berömma framgångar hos våra egna. Nu var dock Sigge ett undantag från regeln eftersom han verkligen både erkändes och uppskattades här i landet, även om det var utomlands som det förnämsta beviset på hans storhet kom att tillerkännas honom, med bl.a. signerandet av "The Roll of Distinguished Philatelists" i London 1977.

Sigge Ringström
visar stolt upp Strandellmedaljen för
Folke Löfström och Holger Olsson samt
till höger Tomas Bjäringar.

Denna utmärkelse, som instiftades 1920, är en av världens främsta filatelistiska hedersbetygelser. När Sigge skrev på "rullan" 1977 skedde det samtidigt med tre andra mycket förtjänta filatelister: Donnar A. Dromberg (Finland), Enzo Diena (Italien) och Derek Palmer (England).

Den förste svensken som signerade "The Roll" var för övrigt Nils Strandell, som själv har fått ge sitt namn till en svensk filatelistisk hedersbetygelse. Strandellmedaljen, som är Sveriges Filatelist-Förbunds högsta utmärkelse, erhöll Sigge redan 1969.

Författarskap

1983 var det dags för en ny utmärkelse. Den 26:e earlen av Crawford lät år 1920 instifta en medalj, som skulle utdelas för framstående litterärt arbete inom filatelin. Den i dubbel bemärkelse tunga guldmedaljen utdelas i London och endast en gång om året och då till författaren av det årets bästa litterära filatelistiska verk. 1983 blev det Sigges tur att få den förnämliga utmärkelsen för de två första volymerna om skeppspostmärken – *The private ship letter stamps of the world*, som han tillsammans med engelsmannen H. E. Tester och fransmannen Jean d'Humières gav ut.

Böckerna är skrivna på engelska och korrespondensen mellan herrar Tester och Ringström var under arbetets gång enorm, vilket säckvis med brev, de båda författarna emellan, vittnar om. Sigges fru Gurli var den som renskrev manus och senare korrekturläste allt innan tryckningen. *The private ship letter stamps of the world*, som omfattar tre delar, är alla att betrakta som rena handböcker. Inga prisnoteringar förekommer.

Första delen, *The Caribbean* (1977), omfattar företrädesvis *St. Thomas*, *La Guaira*, *Danska Västindien*, *Puerto Cabello* och *St. Lucia*, men behandlar även "HAPAG" samt *The Royal Mail Steam Packet Company*. Boken visar märken, ark, helsaker och brev samt en uppsjö av varianter, kuriosas och stämplat. Många illustrationer är i färg och i slutet av boken finns även faksimiler av helark från La Guaira gjorda 1976. Intressant är också att

studera bilder på de olika postbefordrande fartygen med destinationsorter inom området, tillsammans med kartor över de olika öarna. All text är på engelska.

Den andra delen i serien, *Australia – Europe – South America* (1981), är uppbyggd på ensartat sätt som del 1 och är även den en ren handbok, likaså med engelsk text.

Del tre, *The Suez Canal Company* (1985) är också den en ren handbok, otroligt detaljerad. Här visas de olika märkena i original och i förfälskningar. Man har positionsbestämt de olika märkena i arken och man visar även mängder med brev och olika stämpeltyper. Illustrationerna är i svart/vitt och texten är helt igenom på engelska.

Förutom denna serie med skeppspost gav Sigge även ut en detaljerad handbok med titeln *Danmarks, Slesvigs, Dansk Vestindiens, Islands helsager* (1968, 1985) och här rör det sig inte enbart om en handbok utan också om en katalog, eftersom de olika objekten har prisnoteringar. Innehållet omfattar bl.a. enkla och dubbla brevkort, tjänstebrevkort, trycksakskort, korrespondenskort och aerogram. Boken är mycket detaljerad och beskriver nyanser och visar mängder av intressanta avarter, kuriosas och feltryck. Illustrationerna är många och samtliga är i svart/vitt. Boken är skriven på danska och samtliga prisangivelser är i danska kronor.

Ytterligare ett alster som bär Sigges signatur, denna gång som medförfattare till Sten Christensen i Trelleborg, är handboken/katalogen *The private local post of Denmark* (1974). Det är en kombinerad handbok och katalog, omfattande bl.a. en intressant avdelning posthistoria med illustrationer från tiden. Man har också bemödat sig om att tydligt visa varianter och avarter på märkena genom väl gjorda delförstoringer. Kartor i färg över de olika områdena i de aktuella städerna livar upp intrycket och gör boken mycket nöjsam att studera. Texten är på engelska medan priserna anges i US dollar.

Förutom de här nämnda böckerna skrev Sigge också mängder av artiklar inom en rad olika områden. Han hade ett brett kunnande och hans intressen spände över ett stort

Sigge Ringström i arbete med sina samlingar.

och många gånger synnerligen specialiserat fält och han var därför väl kvalificerad att få Crawfordmedaljen, den speciella "filatelistiska författarmedaljen". Crawfordmedaljen utdelas av The Royal Philatelic Society i London. Tyvärr kunde Sigge inte själv åka över och hämta utmärkelsen, utan det fick en systerdotter göra i hans ställe.

Sigge som person

Som vi tidigare i många sammanhang kunnat konstatera var Sigge en man, som inte sökte rampljuset och som inte glänste med sina kunskaper, sina samlingar eller med alla sina utmärkelser. Helst arbetade han i det tysta. Stor uppmärksamhet och högräande tal låg inte för honom. Därför kan man inte säga att detta med utmärkelser och ryktbarhet var något som Sigge lät inverka på det dagliga jobbet och de invanda rutinerna, utan han tog det hela med "knusende ro". Han jobbade på som vanligt med

bl.a. montering och katalogisering av sina enorma samlingar. Det var arbetsdag alla dagar – och dom började redan klockan 6 på morgonen!

Sammantaget låter detta som beskrivningen av en fruktansvärt torr och tråkig person. Men så var det inte alls. Långt ifrån. Sigge var visserligen arbetsam och gillade ordning och reda, men han hade en härlig humor och tjuvpojksglimten i ögat. Han var snabb i repliken och fällde många träffsäkra och avväpnande kommentarer om sådant han inte gillade. Självklart var han glad över uppmärksamhet, men inte för sin egen person utan för det han åstadkommit.

Samma sak gällde hans författarskap och hans insatser som juryman. Där var det hans kunskaper, inte person, som betydde något. Då det gäller Sigge som äkta man och familjemedlem vore det naturligt att fråga hustru Gurli, men hon får väl trots allt anses som i högsta grad jävig och part i målet. Att Sigge och Gurli levte ett helt liv till-

sammans, rest tillsammans, arbetat tillsammans och haft otroligt mycket roligt och spännande tillsammans får väl anses vara svar nog på frågan om hur Sigge var som äkta man och livskamrat.

Thomas Sivhed, Sigges systerson, som följde med på många resor runt om i den filatelistiska världen berättar:

”Morbror Sigge var lite av en sagofigur för mig och min syster Estelle. Han var lite busig, samtidigt som han var seriös och umgicks med oss barn mer som jämlike och behandlade oss inte som andra vuxna brukade göra.

Självklart lärde Sigge mig väldigt mycket om filateli sedan han redan tidigt fått mig intresserad av frimärken och frimärkssamlande, och när jag blivit lite större fick jag också följa med Sigge på många av hans resor i utlandet, oftast till olika auktioner, där Sigge inte ville skylta med att vara den som bjöd.

Ja, vi reste mycket tillsammans och hade verkligen mycket roligt ihop. Sigge var fantastisk på att leta reda på fina objekt och att pruta, för vi får inte glömma att Sigge trots allt var affärsman och att det gällde att komma över objekten så fördelaktigt som möjligt.

Men Sigge var ju inte bara affärsman, han var i första hand samlare och forskare. Jag tror därför att idén redan tidigt dök upp hos Sigge att skapa en stiftelse, som skulle ta hand om och förvalta de samlingar, som han beslutat sig för att bygga upp och därefter donera. Jag minns att han diskuterade detta med mig, kanske i ett lovvärt försök att tala om att vi syskonbarn inte skulle räkna med att få några frimärken i arv efter honom. Allt för ofta hade han nämligen upplevt hur bortgångna äldre kamraters samlingar skingrades och att hela livsverk utplånades, kanske på en enda auktionsdag. Så fick inte ske med de samlingar Sigge byggde upp. Nej, hans samlingar skulle förvaras så bra och säkert som möjligt och användas i första hand till studier och forskning. Han valde med andra ord säkerhet före offentlighet.”

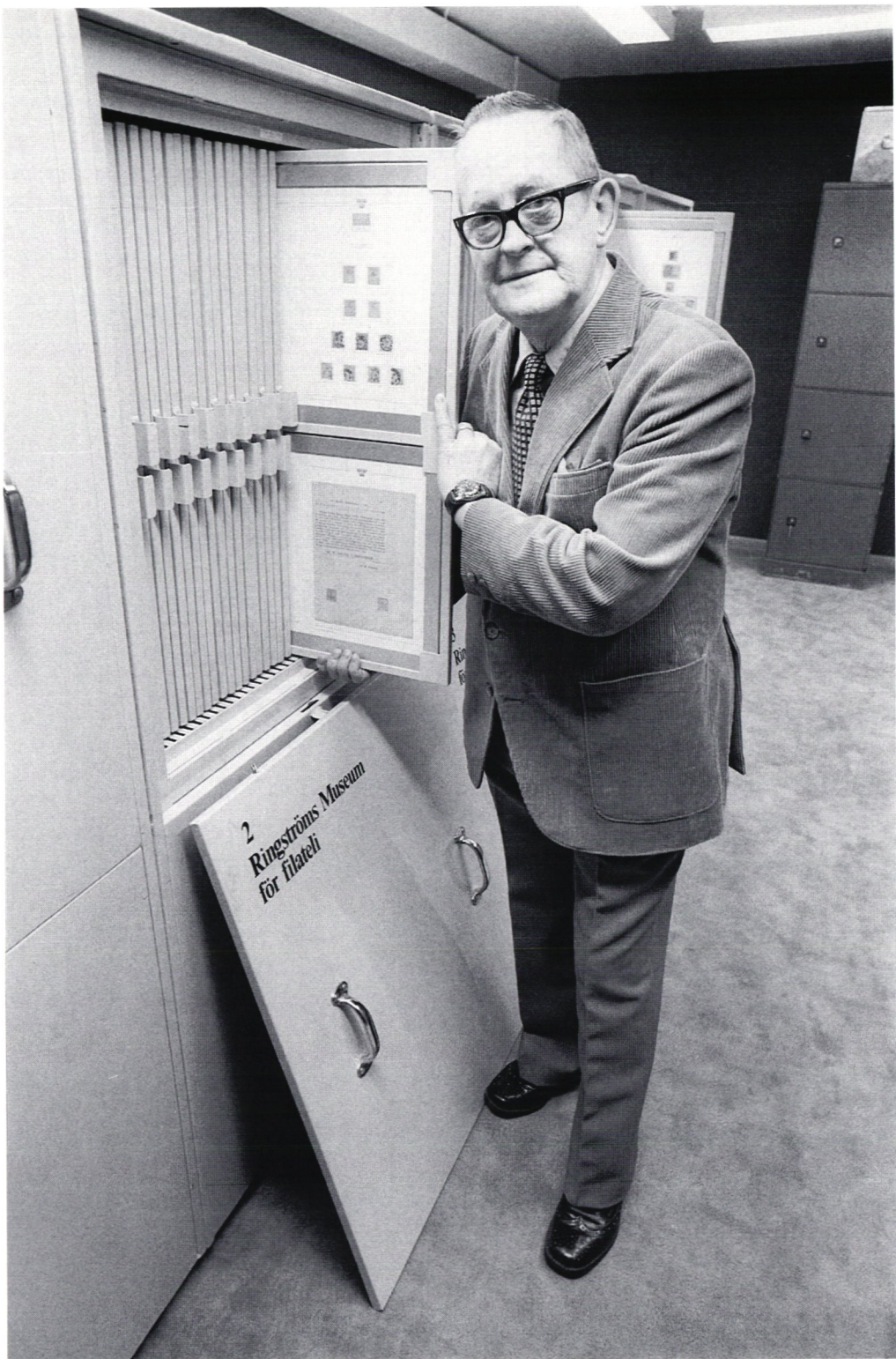
Så långt Thomas Sivhed. Jag har ju tidigare nämnt att Sigge ägnade stor kraft och mycket tid åt forskning och författarskap vid sidan av samlandet. Många av de verk som bär hans signum har tryckts i Sigges hemstad Trelleborg och närmare bestämt hos vännen Rolf Skog, ägare och chef på Skogs Boktryckeri AB, som inte ligger långt från Sigges hem. Vi frågade Rolf Skog, hur Sigge var som kund och uppdragsgivare:

”Noggrann, krävande och ibland lite oständlig men också mycket trevlig och förstående. Han hade sin bestämda uppfattning om hur han ville ha det, men böjde sig, om man kunde visa att hans önskemål var tekniskt ogenomförbara eller ur ekonomisk synpunkt inte försvarbara.

Jag tyckte mycket om Sigge. Han var rättfram och ärlig och framför allt, kunnig, kunnig utan att briljera med sina kunskaper. Man kunde fråga honom och fick alltid kloka svar, men han kunde också erkänna att det var saker han inte kände till. Åtminstone för stunden. Till nästa gång man sågs brukade han ha tagit reda på svaren.”

Så säger alltså Rolf Skog, som tryckte många av Sigges filatelistiska verk. Personligen hade jag många tillfällen att träffa Sigge, dels under min tid som chef för Frimärkshuset och senare då jag övertagit tidskriften *Nordisk Filateli*. Under tiden på Frimärkshuset sågs vi dock mera sällan. Sigge var inte med i den grupp av filatelister som ofta besökte ”Huset” eller deltog i FH:s stora auktioner som hölls i Saltsjöbaden och senare på Hotel Foresta på Lidingö. Han deltog säkert, fast inte personligen och inte så att det syntes. Då och då råkadess vi dock på utställningar och mässor och jag minns att han alltid var ytterst korrekt och kanske lite reserverad. Vi fick aldrig någon närmare kontakt under den här tiden.

Det var inte förrän jag hade övertagit *Nordisk Filateli* vi fick igång en dialog som ledde till ett fint samarbete och trevlig samvaro. Jag minns t.ex. hur engagerad Sigge var då vi lanserade serien om ”Portosatser”, som Sigge gjorde i tidskriften tillsammans

Sigge Ringström vid ramarna i bankens valv.

med en annan känd filatelist från Skåne – Jan Billgren. Isen var bruten oss emellan och Sigge skrev sedan en rad artiklar i tidsskriften och då jag på hösten 1989 fick idén om att göra en artikelserie med tillbakablickar på Sigges liv under rubriken *"Om jag inte minns fel ..."* ställde han helhjärtat upp och försåg mig med allt material som jag någonsin kunde tänkas behöva. Vi hade många verkligt fina och trevliga stunder tillsammans i Sigges och Gurlis trivsamma hem i Trelleborg.

Jag lärde känna människan bakom namnet och även jag delar de andras uppfattning om Sigge. Det var en rättfram och ärlig person, bestämd i sin uppfattning och oerhört kunnig. Men han var ändå mer, han var omtänksam och artig, varmt mänsklig och intresserad av många saker, inte bara filateli. Jag måste tillstå att jag saknar Sigge, som människa och som vän.

Stiftelsen

Den person som, utom familjen, kanske stod Sigge allra närmast under alla år var Tomas Bjäringer. Det var också Tomas Bjäringer som Sigge utsåg som sin ställföreträdare i den stiftelse som skapades 1970 och som har till uppgift att förvalta Sigges stora samlingar och se till att hans livsverk blir väl och säkert förvarat och kommer till nytta för framtida forskning. Stiftelsen initierades av Sigge och Gurli Ringström och förvaltas nu av en styrelse, som består av åtta personer, vilka väljs för tre kalenderår i sänder.

Vad är det då stiftelsen förvaltar och hur skall donationen komma allmänheten till godo? Jag låter frågan gå till Tomas Bjäringer, som berättar:

"Stiftelsen Ringströms museum för filateli, som är det korrekta namnet på stiftelsen, sorterar under Sparbanken i Trelleborg, där donationen nu också förvaras, och jag citerar § 2 i stiftelsens stadgar:

Stiftelsen har till ändamål att äga och förvalta av Sigurd Ringström donerade filatelistiska samlingar genom att hålla dessa tillgängliga för

allmänheten genom utställningar eller genom att på annat sätt bereda intresserade möjlighet till filatelistiska studier. Så står det i stadgarna, som också i § 11 stipulerar: Samlingarna skall under den tid då de icke uttagits för visning eller bearbetning förvaras i sluten depå vid Sparbankens i Trelleborg kontor. Det åligger styrelsen att fastställa särskilda bestämmelser angående uttag av samlingarna från depån, förvaring utom depån samt angående inventering av samlingarna.

Att Sigge valde Trelleborgs Sparbank för sitt museum föll sig säkert ganska naturligt. För det första var bankens lokaler centralt belägna, och valven en så trygg förvaringsplats man kunde önska sig. Men det berodde säkert också på att just Sparbankens affärs-mässiga inställning stämde med Sigges allmänna syn på saker och ting här i livet och även passade hans egen personlighet. Samarbetet under åren hade också alltid gått friktionsfritt.

När Sigge därför, på ett tidigt stadium, presenterade idén om att förvara samlingarna i bankens valv, ställde man självklart upp även om det var ett något ovanligt engagemang för en bank att ha ett helt museum inom sina lokaler."

Efter Tomas Bjäringers ord om stiftelsen är det hög tid att sätta punkt för den här tillbakablick på samlaren, forskaren, donatorn och människan Sigge Ringström. Hans filatelistiska gärning fick sitt slut natten till den 16 augusti 1992. Sigge Ringström avled på Trelleborgs lasarett, 84 år gammal.

Säkerligen är det som här framförts inte det sista, som kommer att skrivas om Sigge Ringström, denne märklige man, som med energi och målmedvetenhet, genom personlig sparsamhet och gediget kunnande byggde upp storartade och värdefulla samlingar – för att sedan, generöst, skänka bort dem. En man med små krav på yttre framgångsattribut och vidlyftigt leverne. En man som med dämpad och försynt framtoning ändå blev en internationellt känd, respekterad och uppskattad personlighet och anlitad expert. En förunderlig man med ett förunderligt liv, och en förunderlig saga, som trots allt är alldeles sann!